

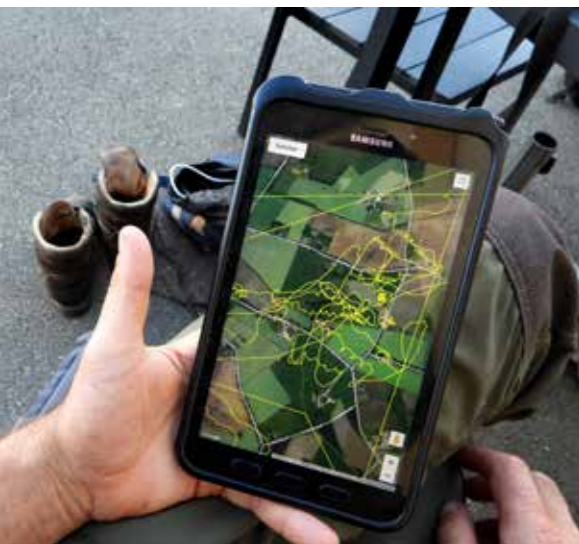
De boom in om jonge vogels te zenderen

De **WOUW-** *factor*

Veel rode wouwen komen op een onnatuurlijke manier aan hun einde. Dus volgen ecologen deze roofvogels met gps-trackers om ze in de toekomst beter te kunnen beschermen. Maar hoe geef je zulke wilde vogels een zender? Hoog boven de grond krijgen ze bezoek van professionele boomklimmers.

■ TEKST: NATHALIE WINKSTER / FOTO'S: MIRIELLE VAN UITERT

De klimmer neust rond in het nest en maakt foto's, wiegend in de wind



De gps-trackers die de rode wouwen bij zich dragen, geven hun locatie bijzonder nauwkeurig weer. Kijk maar naar de lijnen op deze tablet. Iedere cirkelende beweging tijdens de jacht is zichtbaar.



De trackers zijn bevestigd aan een soort harnasje. Het ziet er log uit, maar volgens ecologen heeft de vogel er geen last van. Dankzij het zonnepaneeltje blijft de tracker eeuwig in de lucht.



Zo'n klauterpartij is niet zonder gevaar. 'Er zijn maar weinig mensen die vogels op deze manier te zien krijgen.'



Een Muppet? Nee hoor, het is gewoon een babywouw. Hij is nog te klein voor een tracker: als hij groeit zou het tuigje kunnen gaan knellen.



De ecologen wachten tot de jonge rode wouwen praktisch volgroeid zijn alvorens ze hun harnasje om krijgen.

Boomklimmer Bas de Maat zet zijn ijzers diep in de boomschors en maakt zichzelf extra goed vast met de touwen waaraan hij omhooggeklommen is. Hij hangt bij het nest van een rode wouw. Deze zeldzame roofvogel is terug van weggeweest in Nederland, maar het gaat nog niet fantastisch met de populatie. Ecoloog Stef van Rijn van het Life Eurokite-project volgt rode wouwen al jaren met gps-trackers. Uit zijn onderzoek blijkt dat de vogels vaak worden vergiftigd. 'Dat gif wordt ingezet tegen muizen, ratten en andere ongewenste dieren. Maar de rode wouw is er ook erg gevoelig voor.' Daarnaast sterven er relatief veel wouwen doordat ze tegen windturbines aan vliegen. En er vallen onder de vogels ook nog flink wat verkeersslachtoffers. 'Door ze te volgen en hun onnatuurlijke doodsoorzaken in kaart te brengen, kunnen we hopelijk gericht maatregelen treffen om ze beter te beschermen.'

Nieuwe generatie

Ook dit jaar voorziet Van Rijn een nieuwe generatie rode wouwen van zendertjes ter grootte van luciferdoosjes (zie ook het kader 'Vogels volgen'). Boomklimmer De Maat moet de jongen veilig op de grond krijgen. Hij tilt ze van hun nest en stopt ze in een stevige boodschappentas die hij rustig naar beneden laat zakken. Terwijl de dieren daar worden geringd, gemeten, gewogen en een tracker krijgen, neemt De Maat een kijkje in het nest. Daar vindt hij voedselresten, hier en daar een prooi. Soms hebben de vogels afval in het nest verwerkt dat mensen hebben achtergelaten. 'Allemaal extra informatie.' Dus maakt De Maat foto's met zijn mobiel, terwijl de wind hem heen en weer wiegt.

Vorbij de eerste zijtak

Na een halfuur krijgt hij een teken van de grond: de jongen mogen weer omhoog. De Maat hijst de vogels op en zet ze zorgvuldig



Het transport van de jonge wouwen in en uit de boom gaat met behulp van een provisorische lift: een boodschappentas.

‘Door hun doodsoorzaak in kaart te brengen, hopen we maatregelen te kunnen treffen’

De rode wouw is nog maar betrekkelijk kort terug in ons land, waar hij opvallend vaak een onnatuurlijke dood sterft. Wie dit plaatje ziet, kan zich daar iets bij voorstellen.



► terug in het nest. Om extra stress te voorkomen, daalt hij daarna snel weer af. Boomklimmen is niet ongevaarlijk. ‘Anders dan bij bergbeklimmen word je niet vanaf de grond gezeurd.’ Om een val van tientallen meters te voorkomen, zorgt de klimmer ervoor dat hij altijd aan minstens één touw vastzit, dat om de stam is heen geslagen. ‘Zodra je voorbij de eerste zijtak bent, zit je goed. Dan kun je nooit helemaal naar beneden vallen.’ Voor De Maat is de interactie met de vogels het risico meer dan waard. ‘Er zijn maar weinig mensen die vogels op deze manier te zien krijgen. Het is een fantastisch inkijkje in hun leven, daarom werk ik zo graag mee aan dit soort onderzoeken.’ ■

redactie@quest.nl

Nesten van rode wouwen zijn niet heel moeilijk te vinden: de vogels zijn thuis nogal luidruchtig. Ze zijn wel moeilijk te bereiken, want rode wouwen wonen het liefst in de kronen van hoge bomen.



Vogels volgen

‘De vogels die we willen volgen krijgen een op maat gemaakt harnasje om, met daarop een gps-tracker die past bij hun grootte en gewicht’, zegt ecooloog Stef van Rijn. Om te voorkomen dat het harnasje gaat knellen, is het belangrijk dat de dieren volgroeid zijn. ‘Daarom zenderen we de jongen zo laat mogelijk, vlak voordat ze het nest verlaten.’ Vanaf dat moment kunnen de onderzoekers de vogels dag en nacht volgen, totdat de apparatuur jaren later stukgaat of als de dieren doodgaan.

De boomklimmer draagt klimsporen, die hij straks om zijn benen monteert. De sporen hebben ijzeren punten die hij in de boom plant voor grip. Al dat touw is niet alleen voor de zekering, maar ook om de vogels omlaag en weer omhoog te transporteren.

